

1359.

Na osnovu čl. 6 stav 1 tačka 9 i 106 stav 7 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG”, br. 30/12 i 30/17), uz prethodnu saglasnost Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Agencija za civilno vazduhoplovstvo donijela je

**PRAVILNIK
O USLOVIMA ZA USPOSTAVLJANJE I KORIŠĆENJE
SISTEMA UPRAVLJANJA SIGURNOŠĆU NA
AERODROMU**

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuju se bliži uslovi za uspostavljanje i korišćenje sistema upravljanja sigurnošću na aerodromu, sigurnosna politika, proces identifikacije opasnosti, procjene i preduzimanje mjera za ublažavanje sigurnosnog rizika, praćenje sigurnosnih performansi, upravljanje promjenama, unaprjeđenje sistema upravljanja sigurnošću, sigurnosna komunikacija, funkcije koje obavlja i uslove koje mora da ispunjava menadžer sistema upravljanja sigurnošću na aerodromu, kao i druga pitanja od značaja za sistem upravljanja sigurnošću na aerodromu.

Primjena

Član 2

Odredbe ovog pravilnika primjenjuju se na aerodrome za koje Agencija za civilno vazduhoplovstvo (u daljem tekstu: Agencija) izdaje certifikat aerodroma operatoru aerodroma.

Značenje izraza

Član 3

1) **Istraživanje** (Investigation) je postupak utvrđivanja činjenica i okolnosti pod kojima se dogodila nesreća, nezgoda ili događaj koji ugrožava sigurnost, a uključuje prikupljanje i analiziranje informacija, radi utvrđivanja uzroka i, ukoliko je moguće, davanje sigurnosnih preporuka.

2) **Kultura povjerenja i pravičnosti** (Just Culture) je kultura prema kojoj se ne kažnjavaju krajnji izvršioци ili drugi za preduzete aktivnosti, greške ili odluke koje su donesene u skladu sa njihovim iskustvom i obučenošću, ali pri čemu se ne tolerišu gruba nemarnost, namjerni prekršaji i destruktivno djelovanje.

3) **Opasnost** (Hazard) je stanje ili predmet koji ima mogućnost da izazove ili doprinese izazivanju nezgode ili nesreće vazduhoplova.

4) **Operativno osoblje** (Operational personnel) je osoblje koje je uključeno u vazduhoplovne aktivnosti — aktivnosti vazduhoplovnih subjekata, i koje je u prilici da prijavi događaje od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja.

5) **Sigurnost** (Safety) je stanje u kojem se rizici vezani za vazduhoplovne aktivnosti, koje se odnose na, ili su u direktnoj podršci sa operacijama vazduhoplova, umanjuju i upravljaju na prihvatljivom nivou.

6) **Sistem upravljanja sigurnošću** (Safety Management System) je sistematski pristup upravljanju sigurnošću vazdušnog saobraćaja uključujući potrebne organizacione strukture, nadležnosti (accountabilities), politike i procedure.

7) **Sigurnosne performanse** (Safety Performance) predstavlja dostignuća države ili vazduhoplovnog subjekta iz oblasti sigurnosti shodno utvrđenim indikatorima i njima

dodijeljenim planiranim rezultatima. kako je to određeno njihovim ciljevima sigurnosne performanse i indikatorima sigurnosnih performansi.

8) **Sigurnosni rizik** (Safety Risk) je kombinacija vjerovatnoće ili učestalosti ponavljanja određene opasnosti i ozbiljnost posljedice koju ta opasnost može da izazove.

9) **Sigurnosni podaci** (Safety Data) su određene činjenice ili skup sigurnosnih vrijednosti prikupljenih iz različitih vazduhoplovnih izvora, koji se koristi u svrhu održavanja ili poboljšanja sigurnosti.

10) **Umanjenje rizika** (Risk mitigation) je proces uključivanja odbrambenih ili preventivnih mjera sa ciljem umanjenja ozbiljnosti i/ili vjerovatnoće njenog pojavljivanja.

Sistem upravljanja sigurnošću

Član 4

Sistem upravljanja sigurnošću operatora aerodroma je uspostavljanje i unaprijeđenje sigurnosne kulture u organizacionoj strukturi sa ciljem upravljanja sigurnošću na proporcionalan i adekvatan način, srazmjeran veličini operatora aerodroma i vrsti i tipu operacija koje se obavljaju na aerodromu.

Odbor za analizu sigurnosti (SRB) i Grupa za analizu sigurnosti (SAG)

Član 5

Operator aerodroma u svojoj organizacionoj strukturi ima:

1) Odbor za analizu sigurnosti (SRB – Safety Review Board), koji se uspostavlja na upravljačkom nivou, u cilju da pruža pomoć u radu odgovornom licu operatora aerodroma u oblasti sigurnosti; i

2) Grupu za analizu sigurnosti (SAG – Safety Action Group), koja se uspostavlja na operativnom nivou, sa ciljem da sprovodi zaključke Odbora za analizu sigurnosti.

Član 6

(1) Odbor za analizu sigurnosti je tijelo koje razmatra strateška pitanja iz oblasti sigurnosti.

(2) Sjednicama Odbora iz stava 1 ovog člana predsjedava odgovorno lice operatora aerodroma, a sjednicama prisustvuju članovi ovog odbora: menadžeri funkcionalnih oblasti i menadžer sistema upravljanja sigurnošću.

(3) Odbor za analizu sigurnosti:

1) prati sigurnosne performanse u odnosu na sigurnosnu politiku i ciljeve operatora aerodroma;

2) obezbjeđuje blagovremenost preduzimanja sigurnosnih akcija;

3) procjenjuje efikasnost procesa upravljanja sigurnošću na nivou operatora aerodroma;

4) obezbjeđuje da je alokacija resursa izvršena na način koji omogućava ostvarivanje sigurnosnih performansi.

Član 7

(1) Grupa za analizu sigurnosti podnosi izvještaje Odboru za analizu sigurnosti.

(2) Sastanke Grupe za analizu sigurnosti organizuje i vodi menadžer sistema upravljanja sigurnošću, a prisustvuju im menadžeri i operativno osoblje, zavisno od tema koje se razmatraju na sastanku.

(3) Grupa za analizu sigurnosti:

1) prati nivo sigurnosti na operativnom nivou;

2) otklanja ili umanjuje identifikovane sigurnosne rizike;

3) procjenjuje uticaj na sigurnost pružanja usluga na operativnom nivou;

- 4) obezbjeđuje sprovođenje sigurnosnih akcija u roku koji je određen;
- 5) analizira efikasnost sprovedenih sigurnosnih akcija i preporuka.

Politika sigurnosti

Član 8

(1) Politiku sigurnosti operatora aerodroma odobrava odgovorno lice operatora aerodroma.

(2) Politika sigurnosti:

1) jasno definiše sigurnost kao najviši prioritet operatora aerodroma, iznad komercijalnog, operativnog, društvenog očekivanja i očekivanja u pogledu zaštite životne sredine;

2) obavezuje operatora aerodroma da implementira sigurnost u svoje organizacione procese poštujući principe proaktivnosti i sistematičnosti;

3) sadrži principe prijavljivanja događaja koji ugrožavaju sigurnost vazdušnog saobraćaja;

4) propisuje razliku između prihvatljivog ponašanja (nenamjerne greške) i neprihvatljivog ponašanja (nemar, bezobzornost, prekršaji ili sabotaza).

(3) Politika sigurnosti dostupna je svim članovima operatora aerodroma i predmet je stalnog preispitivanja radi poboljšanja njene pune primjenljivosti.

Kultura povjerenja i pravičnosti

Član 9

Operator aerodroma podstiče prijavljivanje događaja koji ugrožavaju sigurnost vazdušnog saobraćaja, posebno utvrđivanjem načela u sigurnosnoj politici kojim se propisuje jasna razlika između prihvatljivog ponašanja (nenamjerne greške) i neprihvatljivog ponašanja (nemar, bezobzornost, prekršaji ili sabotaza).

Proces identifikacije opasnosti

Član 10

(1) Identifikacija opasnosti je postupak utvrđivanja stanja, događaja ili okolnosti koje mogu da dovedu do ugrožavanja sigurnosti i ostvaruje se kombinacijom reaktivnog, proaktivnog i prediktivnog metoda prikupljanja sigurnosnih podataka.

(2) Identifikacija opasnosti se sprovodi za sve procese u području rada operatora aerodroma a posebno za:

1) infrastrukturu i opremu;

2) procedure i operativne prakse;

3) komunikaciju;

4) zaposlene;

5) organizacione faktore;

6) faktore radnog okruženja;

7) faktore nadzora i pregleda;

8) zaštitu od ugrožavanja rada cjelokupnog sistema; i

9) sposobnosti zaposlenih i drugih angažovanih lica u pogledu medicinskih i psihičkih ograničenja.

Član 11

Identifikacija opasnosti može se vršiti na osnovu dobrovoljnog izvještaja o događajima, sigurnosne ankete i pregleda, rezultata nadzora nad obavljanjem uobičajenih operacija, analize trendova, povratne informacije sa obuka osoblja, izvještaja o nesrećama, sistema dobrovoljnog prijavljivanja događaja i drugih činjenica i okolnosti.

Član 12

(1) Identifikovana opasnost, nezavisno od složenosti i obima, dio je sigurnosne dokumentacije operatora aerodroma.

(2) Operator aerodroma vodi identifikovane opasnosti u dnevniku opasnosti.

(3) Dnevnik opasnosti sadrži:

1) jedinstveni referentni broj utvrđene opasnosti;

2) naziv i opis opasnosti;

3) opis potencijalnih uzroka opasnosti;

4) kvalitativnu procjenu mogućih ishoda i ozbiljnosti posljedica čiji je uzrok identifikovana opasnost;

5) kvalitativnu procjenu rizika koji je povezan sa mogućim ishodom identifikovane opasnosti;

6) opis postojećih kontrola rizika identifikovanih opasnosti;

7) odgovornosti vezane za upravljanje kontrolom rizika.

Procjena i preduzimanje mjera za ublažavanje sigurnosnog rizika

Član 13

(1) Procjenu i umanjeње sigurnosnog rizika operator aerodroma sprovodi na način koji obezbjeđuje analizu vjerovatnoće i ozbiljnosti događaja, procjenu prihvatljivosti rizika i kontrolu rizika u pogledu preduzimanja mjera za umanjeње rizika.

(2) Operator aerodroma sprovodi analizu sigurnosnog rizika utvrđivanjem:

1) vjerovatnoće nastanka događaja, zbog kojeg nastaje šteta ili slično stanje, i

2) ozbiljnosti posljedica događaja zbog kojeg nastaje šteta ili slično stanje, ukoliko se događaj dogodi.

(3) Procjena sigurnosnog rizika i prihvatljivost sigurnosnog rizika se određuju na osnovu definisane matrice rizika.

(4) Agencija daje saglasnost na matricu rizika, koja se objavljuje u aerodromskom priručniku.

(5) U aerodromskom priručniku se određuje lice koje je ovlašćeno da donosi odluke u pogledu prihvatljivosti sigurnosnog rizika.

Praćenje sigurnosnih performansi

Član 14

(1) Operator aerodroma dužan je da prati sigurnosne performanse na način da sigurnosne performanse upoređuje sa sigurnosnom politikom i ciljevima, identifikovanim sigurnosnim rizicima i mjerama za umanjeње rizika.

(2) Praćenje sigurnosnih performansi obuhvata sigurnosno izvještavanje, sigurnosne studije, sigurnosne preglede i analize usklađenosti, sigurnosne nadzore i interne sigurnosne istrage.

Upravljanje promjenama

Član 15

(1) Operator aerodroma upravlja sigurnosnim rizicima koji su povezani sa promjenama.

(2) Upravljanje promjenama je dokumentovani proces kojim se identifikuju interne i spoljašnje promjene koje mogu imati negativan uticaj na sigurnost.

(3) Prilikom upravljanja promjenama, operator aerodroma sprovodi postupak uočavanja i procjene opasnosti i po potrebi preduzima mjera za ublažavanje sigurnosnog rizika.

Unaprjeđenje sistema upravljanja sigurnošću

Član 16

Unaprjeđenje sistema upravljanja sigurnošću operator aerodroma sprovodi kroz:

- 1) proaktivnu i reaktivnu evaluaciju objekata, opreme, dokumentacije i procedura;
- 2) proaktivnu evaluaciju performansi pojedinaca u cilju provjere sigurnosnih odgovornosti pojedinaca;
- 3) reaktivnu evaluaciju u cilju provjere efektivnosti sistema kontrole i umanjenja sigurnosnih rizika.

Sigurnosna komunikacija

Član 17

(1) Obaveza operatora aerodroma je da upozna operativno osoblje sa ciljevima sistema upravljanja sigurnošću i procedurama.

(2) Menadžer sistema upravljanja sigurnošću (Safety Manager) je dužan da obezbijedi da su zaposleni operatora aerodroma upoznati sa rezultatima sprovedenih istraga, događajima koji ugrožavaju sigurnost, iskustvima koja su povezana sa sigurnošću u sopstvenoj organizaciji ili van nje.

(3) Cilj sigurnosne komunikacije je da:

- 1) obezbijedi da su svi zaposleni upoznati sa sistemom upravljanja sigurnošću;
- 2) distribuirati informacije od značaja za sigurnost;
- 3) objasni razlog preduzimanja određenih akcija; i
- 4) objasni zašto su sigurnosne procedure uspostavljene ili izmjenjene.

Usklađenost sa Planom za vanredne situacije

Član 18

Operatora aerodroma je dužan da Plan za vanredne situacije uskladi sa sistemom za upravljanje sigurnošću.

Menadžer sistema upravljanja sigurnošću (Safety Manager)

Član 19

(1) Operatora aerodroma je dužan da u svojoj upravljačkoj strukturi ima menadžera sistema upravljanja sigurnošću.

(2) Menadžer sistema upravljanja sigurnošću je zadužen za razvoj, administraciju i održavanje efektivnosti sistema upravljanja sigurnošću.

(3) Menadžer sistema upravljanja sigurnošću je nezavisan u svom radu u odnosu na ostale rukovodioce operatora aerodroma.

(4) Menadžer sistema upravljanja sigurnošću je direktno odgovoran odgovornom licu operatora aerodroma.

Funkcije menadžera sistema upravljanja sigurnošću

Član 20

Menadžer sistema upravljanja sigurnošću:

- 1) sprovodi i upravlja identifikacijom opasnosti i procjenom sigurnosnog rizika;
- 2) prati implementaciju i funkcionisanje sistema upravljanja sigurnošću, uključujući i neophodne sigurnosne akcije;
- 3) upravlja sistemom prijavljivanja događaja koji ugrožavaju sigurnost na aerodromu;
- 4) izrađuje periodične izvještaje o sigurnosnim performansama sistema upravljanja sigurnošću;

- 5) obezbjeđuje održavanje dokumentacije sistema upravljanja sigurnošću;
- 6) predlaže obuke i razvija programe obuke iz oblasti upravljanja sigurnošću, i obezbjeđuje da obuke budu primjerene poslovima odgovornog i operativnog osoblja na aerodromu;
- 7) savjetuje u vezi sa pitanjima vezanim za sigurnost;
- 8) inicira i učestvuje u internim istraživanjima događaja ili nesreća.

Uslovi koje mora da ispunjava menadžer sistema upravljanja sigurnošću

Član 21

Menadžer sistema upravljanja sigurnošću treba da ima:

- 1) praktično iskustvo i znanje u oblasti aerodromskih operacija, aerodromskog održavanja ili slične oblasti;
- 2) znanje iz oblasti sigurnosnog sistema i sistema za praćenje usklađenosti;
- 3) znanje iz oblasti aerodromskog priručnika;
- 4) sveobuhvatno znanje primjenjivih nacionalnih i međunarodnih propisa koji se odnose na oblast aerodroma.

Član 22

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 02/1-1912/5-18
Podgorica, 23.10.2018. godine

Direktor,
Dragan Đurović, s.r.